

IN MEMORIAM

VĒSTURNIECI BANGU VILKU MŪŽĪBĀ PAVADOT (01.09.1927.–07.12.2014.)

Vienmēr sāpīgi un skumji saņemt ziņu, ka no mums šķīries kāds godīgs un labestīgs cilvēks, kuru ilgi esam pazinūši, ejot kopā dzīves ceļu. 2014. gada 7. decembra vēlā vakara stundā mūžībā devās mūsu kolēģe Banga Vilka.

Bangas vecākus, līdzīgi kā citus tūkstošus mūsu tautas piederīgos, Pirmā pasaules kara notikumi aiznesa uz Krieviju. Tiem, kas pagājušā gadsimta 20. gadu sākumā neatgriezās Latvijā, dzīve turpinājās Padomju Savienībā. Banga Vilka dzimusi 1927. gada 1. septembrī Maskavā. Pēc gada viņai nomirst māte un bērnībā jāsamierinās vienīgi ar tēva mīlestību. Pamatskolas un vidusskolas gadi pāiet Maskavā.

1946. gadā viņa atbrauc uz Rīgu, kur jau agrāk bija ieradies tēvs, lai strādātu par politekonomijas pasniedzēju. Tā kā izgaisis pirmais bērnības sapnis saistīt savu dzīvi ar medicīnu, notiek aktīvi sava dzīves ceļa meklējumi. Izvēle krīt uz vēstures specialitāti. Viņa ie-stājas Latvijas Valsts pedagoģiskā institūta Vēstures fakultātē, kuru beidz 1950. gadā. Pēc tam sāk strādāt tajā pašā institūtā par Vēstures kabineta vadītāju, kā arī iztur pārbaudījumus Latvijas PSR ZA Vēstures un materiālās kultūras institūta aspirantūrā. Aspirantūras laikā – no 1950. līdz 1953. gadam – sākas darbs pie vēsturnieku pētījumos neskartas tēmas – “Latvijas rūpniecības proletariāta vei-došanās 19. gadsimta otrajā pusē”. Viņa galveno uzmanību pievērš vēstures pirmavotu izmantošanai, sistematizēšanai un analīzei. Lie-lākajai daļai to gadu Latvijas vēstures aspirantu šāda nopietna pieeja disertācijas darbam nebija raksturīga. Institūta administrācija pozitīvi novērtē jaunās kolēģes darba mīlestību, pirmos panākumus un viņu uzaicina strādāt Latvijas PSR ZA Vēstures institūtā par jaunāko zi-nātnisko līdzstrādnieci. Vēstures zinātņu kandidātes disertāciju viņa aizstāv 1954. gadā, un tā 1992. gadā tika pielīdzināta vēstures doktora promocijas darbam.

Banga piedalījās “Latvijas PSR vēstures” otrā sējuma un “Latvijas PSR vēstures saīsinātā kursa” sagatavošanā. Sekoja darbs pie doku-mentu krājuma “1905.–1907. gada revolūcija Latvijā”. Paralēli viņa strādāja pie savas monogrāfijas “Latvijas rūpniecības proletariāta vei-došanās 19. gs. otrajā pusē”.

1965. gadā B. Vilku ievēlēja par Vēstures institūta vecāko zināt-nisko līdzstrādnieci. 60. gados viņa piedalījās kolektīvā darba “Latvi-jas ekonomiskās vēstures apcerējumi, 1860.–1900. g.” sagatavošanā. 70. gados B. Vilka strādāja pie Rīgas rūpniecības vēstures nodaļām grāmatai “Rīga 1860–1917”. Daudzi viņas raksti publicēti “Latvijas PSR ZA Vēstīs” un dažādos zinātnisko rakstu krājumos. Visiem viņas darbiem raksturīga perfekta zinātniskā apstrāde un teksta noslīpē-jums.

Par zinātnisko devumu viņa ir saņēmusi tālaika augstāko novērtē-jumu – Latvijas PSR Valsts prēmiju un Latvijas PSR ZA prēmiju. Viņas paveiktais ir pozitīvs, nemainīgs devums Latvijas historio-grāfijā.

Blakus zinātniskajam darbam dots ieguldījums zinātniski organizatoriskajā darbā, izdzīvota ikdienas personiskā dzīve. Bangas bērnība un agrā jaunība bija pagājusi Maskavā krieviskajā vidē, kura pagājušā gadsimta 30. gados cilvēku apziņai – un īpaši jau latviešu – uzspieda savu sevišķu zīmogu. Viņa dažreiz it kā dzīvoja starp divām pasaulēm – latvisko un krievisko. Izvairījās izteikt savas domas par politiskās dzīves aktualitātēm, bet tanī pašā laikā centās arvien vairāk atbrīvoties no bērnībā un agrajā jaunībā uzslāņotajiem iespaidiem, dziļāk iedzīvoties latviskajā vidē, apgūt visu to, kas viņai bija gājis secen. Pūlējās uzlabot savas latviešu valodas zināšanas, iepazīties ar mūsu tautas kultūras bagātību. Dzīves pēdējos gados viņa pievērsās mūsu tautā izplatītajai luterticībai.

Ar savu sirsnīgo, izpalīdzīgo attieksmi, ar neesošo, daudziem zinātniekiem piemītošo egoismu viņa iemantoja visu kolēģu, līdzcilvēku cieņu un mīlestību. Vajadzības gadījumā vienmēr atrada kolēģim kādu mierinājuma un uzmundrinājuma vārdu. Visvairāk jau to izjuta tuvākie darbabiedri. Nav nevienas institūta kapitālisma vēstures nodaļā aizstāvētas vēstures zinātnes disertācijas, kuras autoreferātu viņa krievu valodā nebūtu stilistiski noformējusi. Turklāt neatceramies nevienu gadījumu, kad jebkāds lūgums pēc viņas palīdzības būtu noraidīts.

Liktenis bija izkārtojis tā, ka Banga Vilka viena audzināja dēlu un centās tam dot visu, kas viņai bija iespējams. Pirms pāris gadiem viņa piedzīvoja katram vecākam vissmagāko zaudējumu – sava dēla nāvi. Pēc šī likteņa trieciena viņa smagi saslima un vairs neatlaba. Banga ir aizgājusi mūžībā, mums atstājusi savus darbus un mīļas atmiņas par sevi, bet nākamajos gados viņa turpinās dzīvot savā mazmeitā.

Lai vieglas smiltis Tev, mīļā kolēģe!

Jānis Bērziņš